

V. OSTATNÉ NERASTNÉ SUROVINY / OTHER MINERALS

Okrem uvedených nerastných surovín sú na Slovensku evidované zásoby na neťažených ložiskách ďalších nerastných surovín. Vzhľadom na ich množstvo, kvalitu, úložné pomery a ďalšie faktory (napr. strety záujmov a i.) podmieňujúce ich využitie v budúcnosti je ich ekonomický význam len okrajový.

Besides presented minerals, there are registered reserves on non-exploited deposits of marginal economic importance, concerning volume, quality, mode of deposition and other factors (collision of interests, a. o.).

Antracit / Anthracite

Ložisko antracitu Veľká Trňa sa nachádza vo vrchnokarbónskom súvrství zemlinika v komplexe tvorenom zlepenkami, pieskovecami a bridlicami s niekoľkými slojčkami antracitu. Vzhľadom na malé množstvo overených zásob (8 000 kt) a nízku kvalitu (výhrevnosť 19,93 MJ.kg⁻¹, obsah popola 31,76 %) ide o ekonomicky málo významný ložiskový objekt.

The deposit Veľká Trňa occurs in the Upper Carboniferous complexes of the East-Slovakia region. It is composed of conglomerates, sandstones, schists and several seams of anthracite. Concerning the amount of measured reserves (8 Mt) and quality of anthracite (caloric value 19.93 MJ per kg, ash content 31.6 %) the deposit is classified as economically insignificant.

Bituminózne horniny / Bituminous rocks

Ložisko alginítov Pinciná sa nachádza v Lučenskej kotline v maare budovanom tufmi a tufitmi zaraďovanými k podrečianskej bazaltovej formácii pontského veku. Zásoby suroviny (cca 10 000 kt) s obsahom humusových látok 8 – 25 % a organického uhlíka 4,6 – 14,6 % poukazujú na možné využitie len ako agrosuroviny.

The deposit Pinciná, situated in the Lučenec fold, occurs in tuff maar of the Podrečany basalt formation. Reserves reach amount 10 Mt, terramare substance content varies from 8 to 25 % and organic carbon content vary from 4.6 to 14.6 %. Considering the low quality raw material is suitable only for agriculture usage.

Neživičné plyny / Non-bituminous gases

Ložiská neživičných plynov Cífer a Sered' vystupujú v neogéne západnej časti Podunajskej panvy. Na ložisku Cífer prevláda N₂ (77 %) nad CH₄ (23%), na ložisku Sered' prevládajú CO₂ a N₂, obsah CH₄ dosahuje 6,6 – 31,3 %. Na oboch ložiskách sa zásoby (spolu 6 420 mil.m³) v súčasnosti klasifikujú ako nebilančné.

Deposits of non-bituminous gases (Cífer and Sered') occur in the Neogene of the Danube basin. The major constituents on the deposit Cífer are N₂ (77 %) and CH₄ (23%). The deposits Sered' is composed mostly of CO₂ and N₂, CH₄ content ranges from 6.6 to 31.3 %. Measured reserves (6,420 Mm³) are classified as potentially economic at present.

Spekularit / Specular hematite

Malé ložisko spekularitu Poráč – Zlatník vystupuje v severnej časti Spišsko-gemerského rudohoria ako súčasť ložiska sideritovo-barytovo-sulfidických rúd Rudňany, kde spekularit spolu s barytom tvoria nadložný odžilok žily Zlatník. Zásoby (73 kt) obsahujú okolo 40 % spekularitu a 40 % BaSO₄. Surovina je technologicky vhodná na výrobu farieb, ale vzhľadom na množstvo zásob, výrobné náklady a ďalšie ekonomické faktory podmieňujúce ich využitie ide o nebilančné zásoby.

Specular hematite deposit Poráč – Zlatník, situated in the north part of the Spišsko-gemerské rudohorie Mts. as a part of Rudňany deposit (siderite/barite/sulphide ore), where specular hematite and barite occur in superposed stringer of the Zlatník vein. Reserves of 73 kt contain about 40 % of specular hematite and 40 % of barite. Raw material is suitable for paint production. Concerning the volume of reserves, mine costs and other factors estimated reserves are rated as potentially economic.

Halloyzit / Halloysite

Ložisko halloyzitu Michalovce – Biela hora sa nachádza v severnej časti Východoslovenskej panvy. Vzniklo zvetrávaním ryolitov a ich tufov v období sarmat – báden. Surovina je zmesou halloyzitu, kaolinitu, kremena a nerozložených zvyškov ryolitového skla. Zásoby suroviny (2 876 kt) obsahujú 30 – 33 % Al_2O_3 , 44 – 65 % SiO_2 a 1,2 – 3,6 % Fe_2O_3 . Žiaruvzdornosť suroviny dosahuje 1 630 – 1 770 °C, farba po výpale (1 150 °C) je biela až žltobiela. Ložisko sa v minulosti ťažilo banským spôsobom na keramické účely. V súčasnosti využitie ložiska komplikuje konflikt záujmov.

The deposit Michalovce – Biela hora is situated in the north part of the East-Slovakia basin. Halloysite accumulation originated by weathering of rhyolites and rhyolite tuffs. Raw material is represented by mixture of halloysite, kaolinite, quartz and undecomposed residues of rhyolite glass. Reserves succeed 2.88 Mt, Al_2O_3 content varies from 30 to 33 %, SiO_2 content from 44 to 65 % and Fe_2O_3 content from 1.2 to 3.6 %. Heat-resistance fluctuates from 1,630 to 1,770 °C, colour after firing varies from white to yellow-white. The deposit was exploited by underground mining in the past. Nowadays, possible exploitation is complicated by the collision of interests.

Mineralizované I-Br vody / Mineralized I-Br waters

Mineralizované I-Br vody sú overené na ložiskách Marcelová v južnej časti Podunajskej panvy a na ložisku Oravská Polhora v jednotke magurského flyšu. Na ložisku Marcelová celková mineralizácia dosahuje 90,7 – 91,4 g.l⁻¹, obsah jódu je 23,1 mg.l⁻¹ a pH 7,0 – 7,5. Na ložisku Oravská Polhora je celková mineralizácia vody 45 g.l⁻¹, pH = 7,0 – 7,5 a obsah jódu je 15 mg.l⁻¹.

Accumulation of mineralised I-Br waters occurs in the south part of the Danube basin (Marcelová deposit) and in flysh complexes of the North-Slovakia region (Oravská Polhora deposit). Total water mineralization on the deposit Marcelová is 90.7 to 91.4 g/l, pH ranges from 7.0 to 7.5 and iodine content is 23 mg/l. Total water mineralization on the deposit Oravská Polhora is 45 g/l, pH ranges from 7.0 to 7.5 and iodine content is 15 mg/l.

Pyrit / Pyrite

Ložiská pyritu viazané na aktinoliticko-grafitické bridlice staršieho paleozoika Malých Karpát (Pezinok – pyrit, Jablonové – Turecký vrch, Pezinok – Čertov kopec) sú ekonomicky málo významné a vzhľadom na overené zásoby (18 717 kt) a ich kvalitu (15,9 – 19,0 % S) v súčasnosti nebilančné. Ložisko Pezinok sa v minulosti ťažilo.

Pyrite deposits are related to the Early Palaeozoic actinolite/graphite schists of the Malé Karpaty Mts (Pezinok – pyrit, Jablonové – Turecký vrch and Pezinok – Čertov kopec deposits, in the aggregate 18.7 Mt). Pezinok deposit was exploited in the past, reserves are classified as potentially economic at present.

Vzácné zeminy / Rare earths

Od roku 1999 sú v BZVL SR evidované nebilančné zásoby rúd vzácných zemín na ložisku Čučma. Zrudnenie je viazané na žilno-žilníkovú štruktúru v komplexe porfyroidov gemerika. Mineralizáciu tvorí uraninit, autunit, torbenit, xenotím, monazit a apatit. Celkové množstvo zásob predstavuje 7 838 t. Kvalita suroviny dosahuje priemernú hodnotu 0,2 % $Y_{\text{REE}} + Sm_{\text{REE}}$.

Since 1999, potentially economic reserves of rare earth ores are registered on the Čučma deposit. Mineralisation of uraninite, autunit, torbenite, xenotime, monazite and apatite is connected with veins and veinlets in porphyry complex. Amount of reserves reaches 7,838 t of ores, average grade is 0.2 % $Y_{\text{REE}} + Sm_{\text{REE}}$.